

Ministerie van Financiën

Technische Briefing Box 3

19 april 2022

Inhoud

1. Huidige systematiek en populatie box 3
2. Arrest Hoge Raad
3. Rechtsherstel
4. Uitvoeringsgevolgen
5. Planning
6. Spoedwetgeving

Huidige wijze van heffing box 3

- › In 2017 aanpassing stelsel box 3:
 - 1) percentages forfait berekenen op basis van gemiddelde feitelijke rendementen, en;
 - 2) afhankelijk van de hoogte van het vermogen een andere vermogensmix veronderstellen.
- Twee rendementklassen: (I) spaargeld en (II) al het overige.

Berekening forfaitair rendement box 3 (2022)

Schijf	Grondslag sparen en beleggen	Percentage rendementsklasse I -0,01%	Percentage rendementsklasse II 5,53%	Percentage gemiddeld rendement
1	tot € 50.651	67%	33%	1,818%
2	vanaf € 50.651 tot € 962.351	21%	79%	4,366%
3	vanaf € 962.351	0%	100%	5,53%

- Tot slot wordt het forfaitaire inkomen belast met een belastingtarief van 31%.

Populatie box 3 (1)

In de periode 2017 – 2022 is het heffingvrij vermogen twee maal verhoogd:

- 2018: aangepast naar €30.000
- 2021: aangepast naar €50.000

Opbrengst box 3

	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*
Opbrengst box 3	€ 4,7 mld	€ 4,4 mld	€ 4,2 mld	€ 4,2 mld	€ 4,5 mld	€ 4,4 mld
Aantal aangiftes box 3	2,9 mln	2,6 mln	2,7 mln	2,7 mln	1,9 mln	1,9 mln

*Raming

Populatie box 3 (2)

Het aantal belastingplichtigen die box 3 betaalden in 2019, uitgesplitst naar het box 3 vermogen en het aandeel van het spaargeld in het vermogen. Hoe groter het getal, hoe donkerder de cel is gekleurd.

Box 3 vermogen Aandeel spaargeld	< € 50.000	€ 50.000 - € 100.000	€ 100.000 - € 250.000	€ 250.000 - € 1 mln	> € 1 mln	Totaal
	0%	6.000	11.000	15.000	7.000	1.000
0% - 25%	53.000	120.000	187.000	128.000	35.000	522.000
25%-50%	42.000	88.000	119.000	62.000	9.000	320.000
50%-75%	50.000	96.000	109.000	46.000	4.000	306.000
75%-100%	82.000	148.000	157.000	48.000	3.000	438.000
100%	334.000	417.000	247.000	37.000	1.000	1.036.000
Totaal	567.000	879.000	834.000	328.000	53.000	2.661.000

Zie bijlage bij voorbereidingsbrief voor aanvullende informatie.

Populatie box 3 (3)

Opbrengst box 3 in 2019, uitgesplitst naar het box 3 vermogen en het aandeel van het spaargeld in het vermogen. Hoe groter het getal, hoe donkerder de cel is gekleurd.

Box 3 vermogen	< € 50.000	€ 50.000 - € 100.000	€ 100.000 - € 250.000	€ 250.000 - € 1 mln	> € 1 mln	Totaal
Aandeel spaargeld						
0%	€ 0 mln	€ 3 mln	€ 17 mln	€ 34 mln	€ 31 mln	€ 85 mln
0% - 25%	€ 3 mln	€ 32 mln	€ 190 mln	€ 692 mln	€ 1.242 mln	€ 2.158 mln
25%-50%	€ 2 mln	€ 22 mln	€ 114 mln	€ 313 mln	€ 253 mln	€ 705 mln
50%-75%	€ 3 mln	€ 22 mln	€ 101 mln	€ 223 mln	€ 104 mln	€ 453 mln
75%-100%	€ 4 mln	€ 32 mln	€ 138 mln	€ 218 mln	€ 70 mln	€ 462 mln
100%	€ 16 mln	€ 78 mln	€ 199 mln	€ 150 mln	€ 18 mln	€ 460 mln
Totaal	€ 28 mln	€ 188 mln	€ 759 mln	€ 1.629 mln	€ 1.718 mln	€ 4.323 mln

Zie bijlage bij voorbereidingsbrief voor aanvullende informatie.

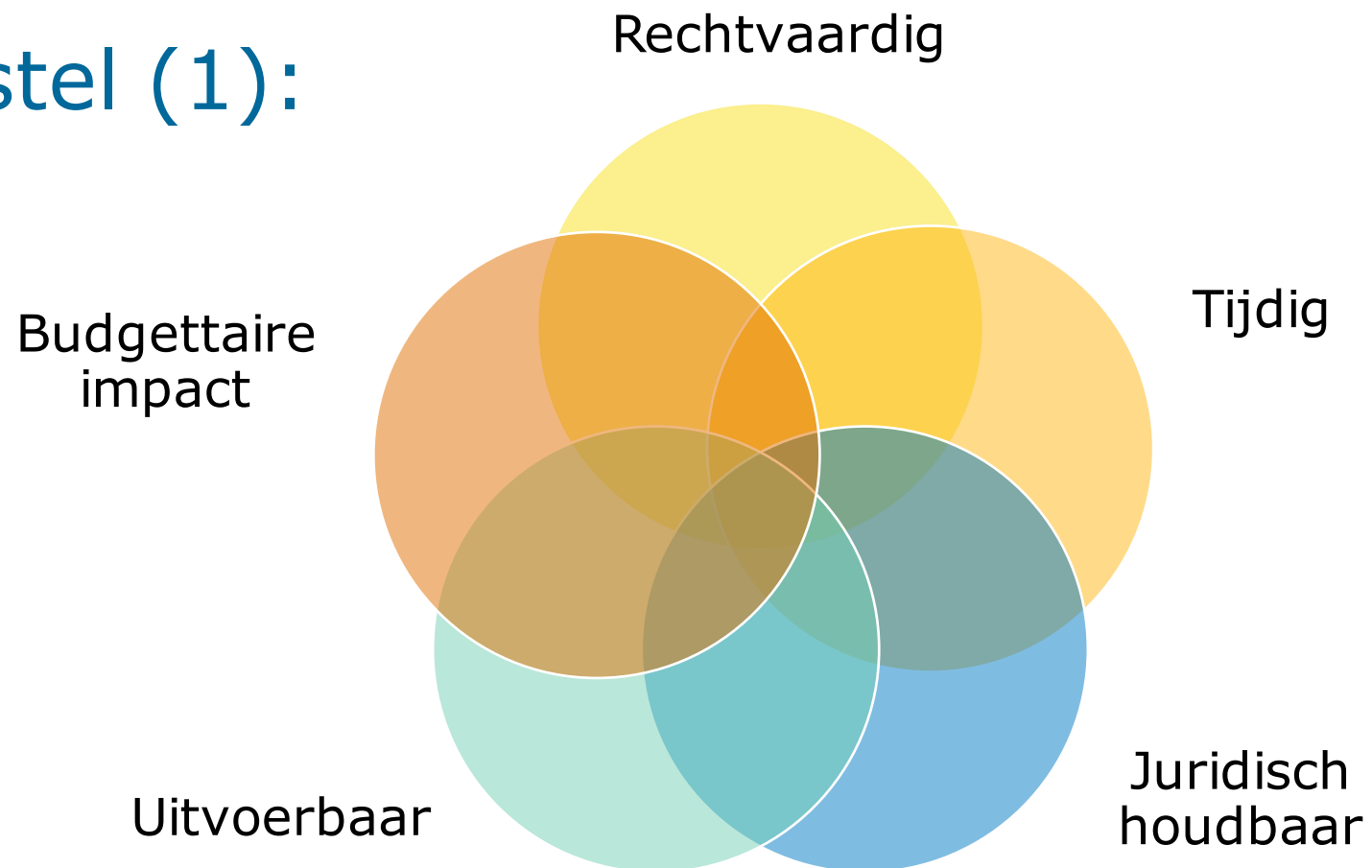

Arrest Hoge Raad 24 december 2021

- De forfaitaire wijze waarop het belastbaar inkomen uit box 3 is bepaald in 2017 en 2018 is in strijd is met recht op eigendom en verbod op discriminatie in EVRM.
 - In de gevallen waarin het forfaitaire berekende rendement hoger uitvalt dan het werkelijk behaalde rendement.
- Via het arrest biedt de Hoge Raad rechtsherstel.
- Het huidige box 3 stelsel dient te worden aangepast.
- De Hoge Raad heeft niet geoordeeld dat in de belastingheffing geen gebruik gemaakt mag worden van forfaits.
 - Met de gebruikte forfaits moet de werkelijkheid zo goed mogelijk worden benaderd.

Rechtsherstel (1): dilemma

Rechtsherstel (2): de doelgroep

- Het rechtsherstel geldt voor de periode 2017 – 2022.
- Het rechtsherstel geldt in ieder geval voor:
 - de burgers die tijdig bezwaar hebben gemaakt (massaal bezwaarprocedure);
 - de burgers wiens aanslag nog niet onherroepelijk vaststond op 24 december 2021.
 - dus ook voor alle belastingplichtigen met een belang in box 3 voor de jaren 2021 en 2022.

Rechtsherstel (3): Uitbreiding doelgroep?

- › Aanslagen 2017-2020 die al onherroepelijk vaststonden op 24-12-2021:
 - Burgers kunnen verzoek indienen voor ambtshalve vermindering (tot vijf jaar terug);
 - Uit de wet IB en uitvoeringsregeling IB volgt geen plicht tot vermindering van de aanslagen omdat sprake is van “nieuwe jurisprudentie”;
 - Staatssecretaris heeft de bevoegdheid om toch te verminderen;
 - Volgens Landsadvocaat juridisch verdedigbaar om niet te verminderen, vereist politiek-bestuurlijke afweging;
 - Twee recente rechtbankuitspraken waar de rechter toch rechtsherstel heeft geboden:
(rechtbank Noord-Holland 7 januari 2022 (ECLI:NL:RBNHO:2022:867) en rechtbank Zeeland-West-Brabant 7 april 2022 (ECLI:NL:RBZWB:2022:1814))

Rechtsherstel (4): vier opties voor de vormgeving van het herstel

Optie 1	Optie 2	Optie 3	Optie 4
Gehele box-3 opbrengst terugbetalen	Werkelijke vermogensmix, met aangepast forfait voor sparen en schulden (spaarvariant)	Werkelijke vermogensmix, met aangepaste forfaits voor meerdere vermogensbestanddelen	Werkelijke rendementen uitvragen bij burgers. (onuitvoerbaar)

Optie 2 en 3 zijn haalbare opties. Daarvoor geldt:

- herstel vindt geautomatiseerd plaats door de Belastingdienst;
- belastingplichtige krijgt geld terug als nieuwe berekening lager is dan oude;
- heffingsvrij vermogen wordt naar rato van vermogensmix toebedeeld;
- mogelijk een tegenbewijsregeling.

Rechtsherstel (5): Rekenvoorbeeld herstelopties

Rekenvoorbeeld		A 	B
Box 3 vermogen		€ 200.000	€ 200.000
Spaargeld 0,04% / 0,04%		€ 150.000	€ 50.000
Onroerend goed 5,28% / 7,30%		€ 25.000	€ 75.000
Effecten 5,28% / -1,90%		€ 25.000	€ 75.000
Schulden -2,74% / -2,74%		€ 0	€ 0
Belasting betaald		€ 1.601	€ 1.601
Spaarvariant			
Nieuwe berekening		€ 685	€ 2.015
Herstel		€ 916	€ 0
Vermogensmix			
Nieuwe berekening		€ 358	€ 1.033
Herstel		€ 1.243	€ 568

Betreft een voorbeeld met uitgangspunt 2020 waarbij de forfaitaire percentages worden gehanteerd. 2020 betrof een slecht beursjaar, het forfaitaire percentage van effecten is daarom negatief.

Rechtsherstel (6): wie wordt hersteld in de spaarvariant?

Box 3 vermogen	< € 50.000	€ 50.000 - € 100.000	€ 100.000 - € 250.000	€ 250.000 - € 1 mln	> € 1 mln	Totaal
Aandeel spaargeld						
0%	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 0 mln
0% - 25%	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 2 mln	€ 221 mln	€ 224 mln
25%-50%	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 17 mln	€ 239 mln	€ 393 mln	€ 648 mln
50%-75%	€ 2 mln	€ 16 mln	€ 169 mln	€ 646 mln	€ 359 mln	€ 1.192 mln
75%-100%	€ 15 mln	€ 125 mln	€ 596 mln	€ 1.092 mln	€ 379 mln	€ 2.207 mln
100%	€ 81 mln	€ 428 mln	€ 1.097 mln	€ 885 mln	€ 107 mln	€ 2.598 mln
Totaal	€ 98 mln	€ 569 mln	€ 1.878 mln	€ 2.864 mln	€ 1.459 mln	€ 6.868 mln

Zie bijlage bij voorbereidingsbrief voor aanvullende informatie.

Rechtsherstel (7): wie wordt hersteld in de variant met meerdere vermogenscategorieën?

Box 3 vermogen	< € 50.000	€ 50.000 - € 100.000	€ 100.000 - € 250.000	€ 250.000 - € 1 mln	> € 1 mln	Totaal
Aandeel spaargeld						
0%	€ 0 mln	€ 0 mln	€ 1 mln	€ 2 mln	€ 4 mln	€ 7 mln
0% - 25%	€ 3 mln	€ 23 mln	€ 146 mln	€ 822 mln	€ 2.171 mln	€ 3.165 mln
25%-50%	€ 3 mln	€ 25 mln	€ 147 mln	€ 534 mln	€ 539 mln	€ 1.249 mln
50%-75%	€ 5 mln	€ 44 mln	€ 226 mln	€ 594 mln	€ 307 mln	€ 1.176 mln
75%-100%	€ 16 mln	€ 130 mln	€ 579 mln	€ 1.032 mln	€ 356 mln	€ 2.114 mln
100%	€ 81 mln	€ 428 mln	€ 1.097 mln	€ 885 mln	€ 107 mln	€ 2.598 mln
Totaal	€ 108 mln	€ 650 mln	€ 2.196 mln	€ 387 mln	€ 3.485 mln	€ 10.308 mln

Zie bijlage bij voorbereidingsbrief voor aanvullende informatie.

Rechtsherstel (8): budgettaire gevolgen

	Doelgroep in 2017-2020 In 2021 en 2022 wordt iedereen rechtsherstel geboden.	Geautomatiseerd rechtsherstel	Eventueel aanvullend rechtsherstel per belastingplichtige (tegenbewijs)	Totaal (als wordt gekozen voor tegenbewijs)
1. Alles terug-variant		26,5 mld	0 mld	26,5 mld
2. Forfaitaire spaarvariant	Alle belastingplichtigen	6,9 mld	4,8 mld	11,7 mld
	Alleen bezwaarmakers	2,4 mld	1,3 mld	3,7 mld
3. Forfaitair voor meerdere vermogenscategorieën	Alle belastingplichtigen	10,3 mld	1,2 mld	11,5 mld
	Alleen bezwaarmakers	2,9 mld	0,6 mld	3,5 mld

In de bedragen in deze tabel is de uitgavenkant nog niet meegenomen. De uitgavenkant bestaat uit o.a. de doorwerking naar toeslagen, andere departementen en de bijbehorende uitvoeringskosten. Ordegrootte van deze doorwerking naar de uitgavenkant is enkele honderden miljoenen euro's. Dit is onderdeel van de gehele dekkingsopgave.

Uitvoering aangifte inkomensheffing (IH)

- Jaarlijks verwerkt de Belastingdienst 12,5 tot 13 miljoen aangiften IH, waarvan ongeveer 1,9 mln. een box 3 element in zich heeft.
- 97% van alle belastingplichtigen dient tijdig aangifte in.
- Er werken circa 2200 fte in het toezicht en bezwaarbehandeling IH.
- 60% van beschikbare tijd wordt besteed aan werkzaamheden, die geïnitieerd zijn door belastingplichtige. (bezwaar, verzoeken en beroep).
- Ieder bezwaar, verzoek of beroep wordt behandeld, waarvan voor bezwaar 85% tijdig.
- Alle aangiften staan onder toezicht, dan wel geautomatiseerd dan wel handmatig.

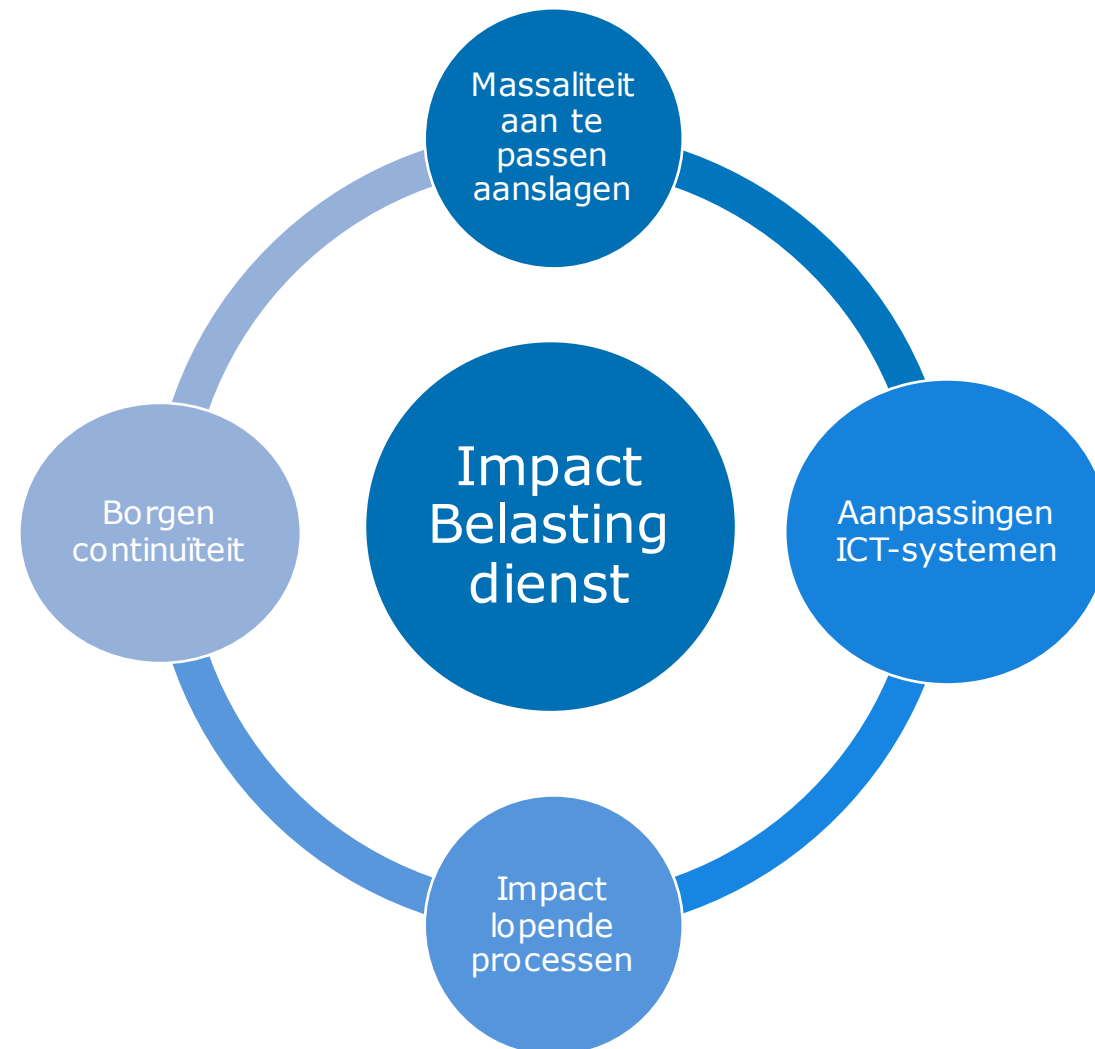
Uitvoeringsgevolgen

Belang burger:

1. Rechtszekerheid
2. Heldere communicatie
3. Handelingsperspectief

Belang uitvoering:

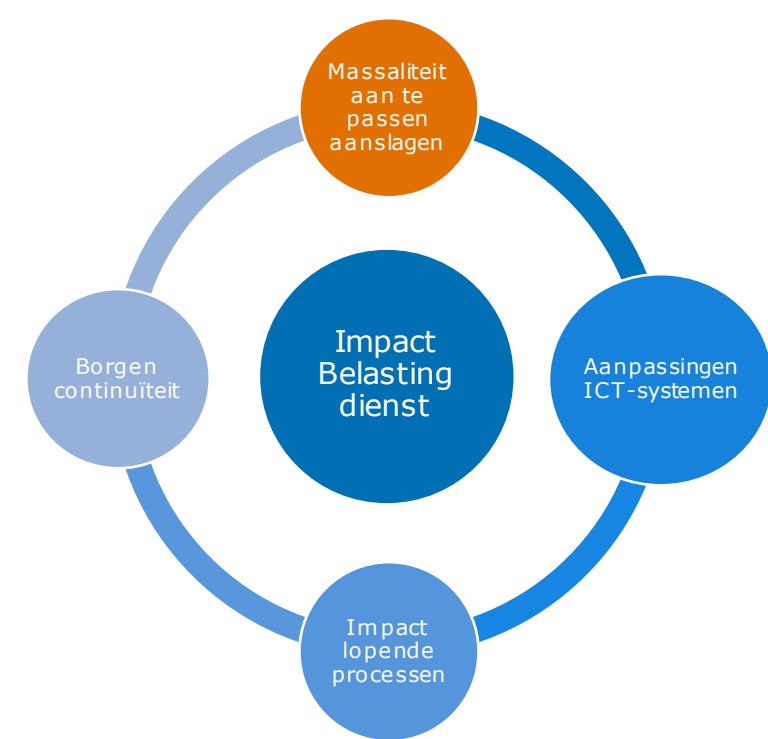
1. Tijdige besluitvorming
2. Geautomatiseerd en gestructureerd rechtsherstel
3. Breed gedragen rechtsherstel
 - a) Juridisch houdbaar rechtsherstel
 - b) Geen aanvullende hersteloperaties
 - c) Acceptatie burgers rechtsherstel

Massaliteit aan te passen aanslagen

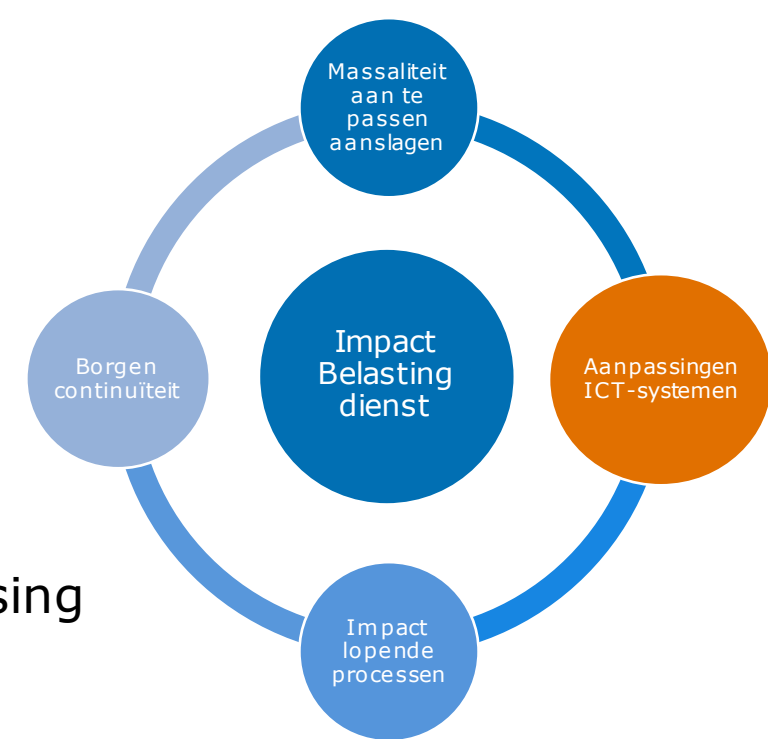
- Herstelactie kan betrekking hebben op 11.000.000 aangiften (2017-2020);
- De scenariokeuze zal van invloed zijn op impact van herstel op uitvoering en uitvoerbaarheid;
- Geautomatiseerde en gefaseerde verwerking (zoveel als mogelijk): gelet op aantallen is dit een voorwaarde voor uitvoering binnen een redelijke termijn;
- Als de variant naar gevoel burger en maatschappij rechtdoet:
 - Vraagt minder van het doenvermogen van de burger
 - Verwachting dat aantal bezwaren, beroepen, verzoeken, klachten en telefonie beperkt blijft.→ Dit zijn processen die relatief veel capaciteit van de Belastingdienst kosten.

Aanpassingen ICT-systemen

- ICT oplossing op basis van forfaitair stelsel;
- ICT oplossing voor herstel is alleen realiseerbaar als deze oplossing gebruik maakt van de bestaande aangifte IH gegevens;
- Gevolgen voor geplande vernieuwing/modernisering systemen (zie technische briefing over ICT begin dit jaar);
- Spoedwetgeving;
- Toekomstig stelsel.

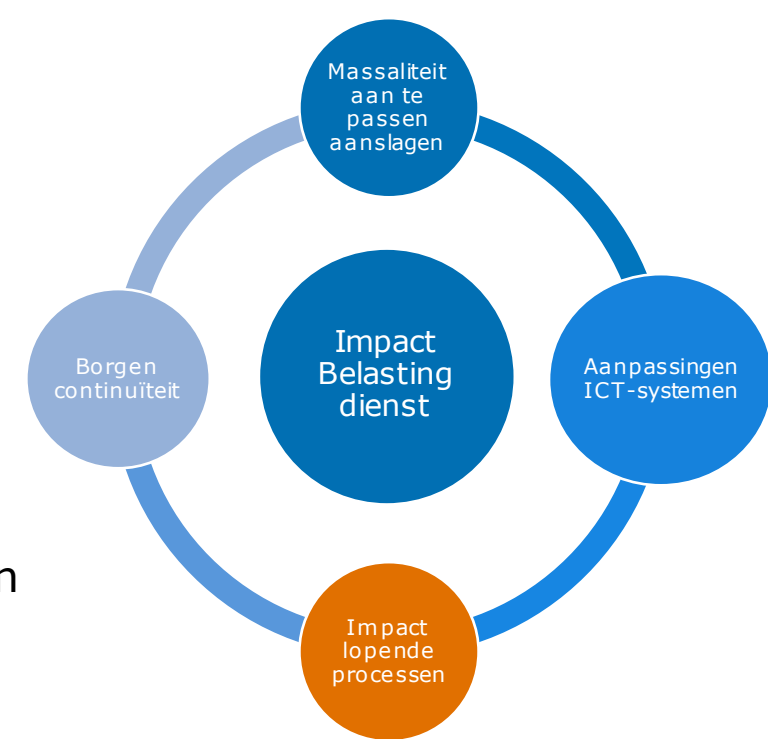

ICT complicaties/aanvullende wensen zullen impact hebben op ICT capaciteit en werken door naar andere ICT trajecten.

Impact Lopende processen (1)

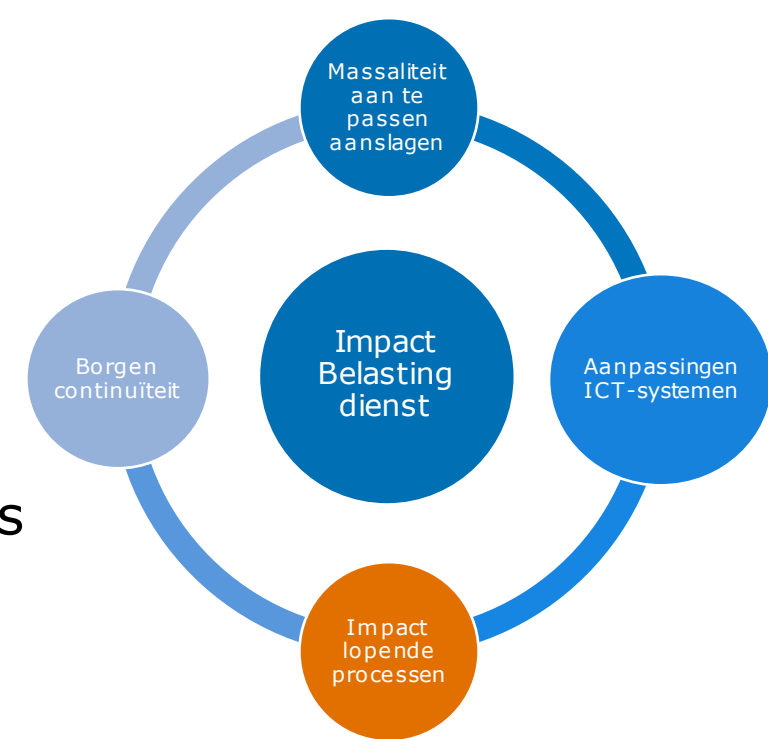
- Beslissingen over lopende processen (aanhouden, tenzij..)
 - Aanhouden betekent: niet voldoen aan termijnen, burgers informeren en straks weer opstarten processen (grote logistieke operatie)
 - Lopende aangiftecampagne 2021 (box 1 en 2)
 - Voorlopige aanslag 2022, invorderingsrente
 - Teruggaaf verzoeken belastingjaar 2021
 - Lopende procedures bij lagere rechters
- Inzet huidige capaciteit op de 'ontwikkeling' van de mogelijke herstelacties:
 - Werkgroepen tbv vooronderzoek en ontwikkelingen
 - Testtrajecten

Impact Lopende processen (2)

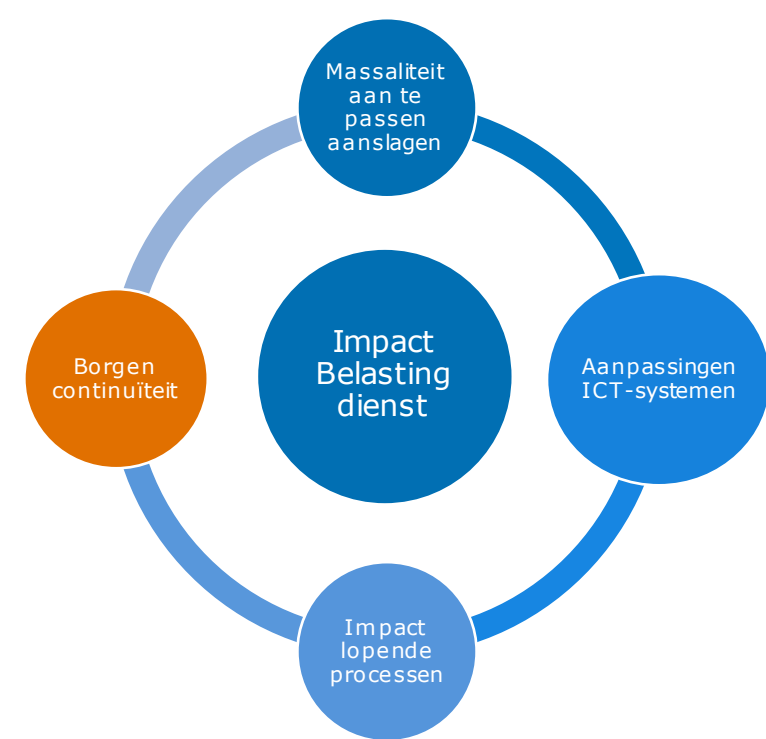
- Uitwerken aspecten uitvoering van verschillende scenario's in afwachting van besluitvorming:
 - Wanneer en welke aangiften gaan we opstarten (planning)
 - Onderscheiden van verschillende groepen:
 - Massaal bezwaar 2017-2020
 - Aangiften 2021 met box 3
 - Tijdig bezwaar maar niet meegelopen in massaal bezwaar
 - Aangiften 2017-2020 die nog niet onherroepelijk vaststonden per 24-12-2021

Continuïteit processen borgen

- Communicatie met burger essentieel voor het borgen van reguliere processen.
 - We onderzoeken manieren om burgers zo goed mogelijk te informeren, ondersteunen en ontzorgen.
 - Er wordt een gefaseerde wijze van herstel voorzien, waarbij burgers geïnformeerd worden over wat zij kunnen verwachten.
- 'Wegen op de hand' sessies om impact scenario's te benaderen.
 - Geeft veel informatie (haalbaarheid, maakbaarheid, uitvoerbaarheid) maar onvoldoende om harde uitspraken te doen over capaciteitsbeslag en verdringing.
 - Er volgt nog een uitvoeringstoets, als de politieke besluitvorming en besluit/wetswijziging waarin de wijze van herstel is geformaliseerd.
- Maatschappelijke acceptatie is zeer relevant voor de mate van uitvoerbaarheid.
- Als er geen tijdige besluitvorming plaatsvindt heeft dit impact op het gehele plannings- en productieproces.

Impact Belastingdienst

Uitvoering is zeer complex:

- vanwege massaliteit;
- directe werking arrest HR;
- terwijl processen doorlopen met wettelijke termijnen;
- besluitvorming dient eerst plaats te vinden;
- onzekerheid bij burgers;
- onzekerheid bij de uitvoering;
- inkomensafhankelijke regelingen;
- reeds aanwezige grote geplande ICT opgave.

Risico's uitvoering

- Als burgers het niet eens zijn met geboden rechtsherstel:
 - Te grote druk op behandelcapaciteit Belastingdienst;
 - Niet alle belastingplichtigen kunnen tijdig bediend worden;
 - Fouten worden niet meer gecorrigeerd;
 - Gevolgen op toezicht, dienstverlening, inkomensafhankelijke regelingen;
 - Reputatieschade overheid/Belastingdienst: daling compliance;
 - Druk op continuïteit reguliere processen/verdringingseffecten: gevolgen kasstroom.

Planning richting besluitvorming/uitvoering

	Datum
Debat Box 3	20 april
Keuze voor variant	Voorjaarsbesluitvorming
Geplande start herstel aanslagen bezwaarmakers 2017-2020	1 juli
Deadline: termijn herstellen aanslagen bezwaarmakers 2017-2020	4 augustus
Verder herstel	Vanaf augustus, afhankelijk van besluitvorming

Spoedwetgeving (1): twee varianten

> Spoedwetgeving voor de jaren 2023 en 2024

Variant A: Werkelijke vermogensmix, met aangepast forfait voor sparen en schulden (spaarvariant).

Variant B: Werkelijke vermogensmix, met aangepaste forfaits voor meerdere vermogensbestanddelen.

- Het lijkt logisch voor de vormgeving van de spoedwetgeving aan te sluiten bij de vormgeving van het rechtsherstel;
- Verschil met herstel: geen keuze meer tussen huidige en nieuwe stelsel;
- Aandachtspunt: arbitrage;
- Een vermogensbelasting is ook onderzocht als alternatief voor spoedwetgeving, maar blijkt niet wenselijk per 2023.

Spoedwetgeving (2): budgettaire gevolgen

2023, in miljoenen €	2023	2024
Raming opbrengst huidig box 3 stelsel	5.000	5.400
Raming spoedwetgeving tov huidige stelsel		
Variant A: Spaarvariant	-380	-380
Variant B: meerdere vermogenscategorieën	-580	-2.020